

Czy lekarze o tym wiedzą?

KRZYSZTOF
TUSZYŃSKI

Kwiecień każdego roku to okres wzmożonej pracy urzędów skarbowych i nas – podatników.

Wielu obywateli-pacjentów posiada specjalne uprawnienia do różnych ulg i przywilejów podatkowych, nawet o tym nie wiedząc. Uprawnienia te dotyczą głównie rencistów i osób niepełnosprawnych.

Szczególnie interesują mnie dwie grupy ulg i przywilejów, które mają bezpośredni wpływ na poziom świadczonej opieki medycznej.

Są to ulgi wynikające z kodeksu pracy oraz z Ustawy z dnia 26 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Ich znaczenie jest bardzo duże, bowiem zabezpieczają głównie kwestie czasu, który może być poświęcony przez osobę niepełnosprawną na optymalizację opieki medycznej, jej kontynuację, intensyfikację oraz na leczniczą i społeczną rehabilitację w wyspecjalizowanych instytucjach.

Ustawa z dnia 26 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. nr 162 z 1997 r. poz. 776 z późniejszymi zmianami) stanowi podstawę dla omawiania ulg.

Krąg osób uprawnionych do ulg i zniżek scharakteryzowany zostanie według stopnia niepełnosprawności.

W art. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych wymienione są trzy stopnie niepełnosprawności:

- 1) znaczny (odpowiada dawnej I grupie inwalidztwa lub obecnie niezdolności do samodzielnej egzystencji),
- 2) umiarkowany (odpowiada dawnej II grupie inwalidztwa lub obecnie całkowitej niezdolności do pracy),
- 3) lekki (odpowiada dawnej III grupie inwalidztwa lub obecnie częściowej niezdolności do pracy).

Tak więc nasz pacjent posiadający taki dokument ma prawo do ulg. Nieco inna jest sytuacja emeryta, który choruje, ale nie ma ustalonego stopnia niepełnosprawności ani nie ma renty. Często taka sytuacja występuje również w naszych rodzinach.

Co w takiej sytuacji zrobić?

W przypadku chorującego emeryta trzeba wystąpić do ZUS-u z wnioskiem o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego do pobieranej emerytury.

Jest inny wariant proceduralny, a mianowicie wystąpienie do Powiatowego/Miejskiego Zespołu Orzekającego o Stopniu Niepełnosprawności o orzeczenie tegoż stopnia.

Na jakie ulgi podatkowe może liczyć osoba posiadająca stosowny dokument?

Są to ulgi, tzw. „wydatki na cele rehabilitacyjne”, które są odliczane od dochodu, tzn. od uzyskanego dochodu z pracy albo od pobieranej renty.

Odliczyć można wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w roku podatkowym przez podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne, a przeznaczone na:

- adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego,
- zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym,
- odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych,
- odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne (np. pobyt w DPS-ie),
- opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa – w kwocie nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł,
- utrzymanie przez osoby niewidome I lub II grupy inwalidztwa psa przewodnika – w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł,
- opiekę pielęgniarską w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa,
- opłacenie tłumacza języka migowego,
- kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25. roku życia,
- leki – w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a kwotą 100 zł, jeżeli lekarz stwierdził, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo,
- odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne:

- a) osoby niepełnosprawnej – karetką transportu sanitarnego,
- b) osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa, oraz dzieci niepełnosprawnych do lat 16 – również innymi środkami transportu niż karetką transportu sanitarnego,
- używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16. roku życia, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne – w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł,
- odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
  - a) na turnusie rehabilitacyjnym,
  - b) w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych,
  - c) na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25. roku życia.

Odliczeniu nie podlegają te z powyższych wydatków, które zostały sfinansowane (dofinansowane) ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo zostały zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie. Jeżeli wydatki były częściowo finansowane (dofinansowywane) z tych funduszy (środków), odliczeniu podlega różnica pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną (dofinansowaną) z tych funduszy (środków) lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

Należy dodatkowo wyjaśnić, że:

- Ilekroć jest mowa o osobach zaliczonych do I grupy inwalidztwa, należy przez to rozumieć odpowiednio osoby, w stosunku do których, na podstawie odrębnych przepisów, orzeczono całkowitą niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji albo znaczny stopień niepełnosprawności.
- Ilekroć jest mowa o osobach zaliczonych do II grupy inwalidztwa, należy przez to rozumieć odpowiednio osoby, w stosunku do których, na podstawie odrębnych przepisów, orzeczono całkowitą niezdolność do pracy albo umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Podstawą do odliczenia tych wydatków jest posiadanie dowodu poniesienia wydatku. Warunkiem odliczenia wydatków jest posiadanie przez osobę niepełnosprawną dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność, a więc stosownych orzeczeń, które uprzednio omówiłem.

Odliczenia od dochodu (wydatki na cele rehabilitacyjne) mogą być dokonywane w dwóch wariantach:

- a) osoba niepełnosprawna lub rencista odlicza wydatek rehabilitacyjny od własnego dochodu (np. od rocznej kwoty otrzymywanej renty),
- b) wydatek rehabilitacyjny osoby niepełnosprawnej odlicza bogatszy członek rodziny – jeżeli na jego utrzymaniu pozostaje osoba niepełnosprawna, a roczny dochód osoby niepełnosprawnej nie przekracza 12-krotności kwoty najniższego wynagrodzenia za pracę (w 2005 r. nie przekroczył 9800 zł).

Uprawnienia te przysługują następującym członkom rodziny, na których utrzymaniu jest osoba niepełnosprawna: małżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, rodzice małżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowie. Tak więc grupa członków rodziny posiadających dobre dochody i chcąc ulżyć losowi niepełnosprawnej osoby może być całkiem liczna oraz skłonna do fundowania wydatków na cele rehabilitacyjne osoby niepełnosprawnej, zwłaszcza gdy zachodzi prawna możliwość odliczenia tych wydatków od swoich dużych dochodów. Podsumowując – odliczeniu od dochodu podlegają wydatki poniesione przez:

- a) podatnika będącego osobą niepełnosprawną albo
- b) podatnika, na utrzymaniu którego pozostają osoby niepełnosprawne.

Każdy lekarz rodzinny i każdy inny specjalista zna trudności finansowe swoich podopiecznych przy wykupowaniu leków w aptekach. Dobrze więc byłoby szerzyć wiedzę o ulgach im przysługujących.

Przykład: rencistka, lat 73, choruje na serce i na kręgosłup L-S, otrzymuje w ciągu roku łącznie 14 400 zł renty z ZUS-u, odliczyła w 2005 r. następujące wydatki rehabilitacyjne: remont i modernizację łazienki – kwota 4200 zł, dopłata za turnus rehabilitacyjny 370 zł, za kupowane trzy razy w roku leki w kwocie 1200 zł (odliczenie 3 x 1100 zł, bo odejmuje się w danym miesiącu 100 zł). Razem od dochodu 14 400 zł odliczyła 4200 + 370 + (3 x 1100) = 7870 zł. Oznacza to, że rencistka od dochodu odpisała 7870 zł, a więc podatek został wymierzony od kwoty 6530 zł (14 400 – 7870). W ten sposób powstała nadpłata podatku w Urzędzie Skarbowym (potrącany przez ZUS co miesiąc i przekazywany do US). Nasza rencistka składając PIT/O z wymienionymi kwotami, może oczekiwać zwrotu nadpłaconego podatku, co wyniesie 19% od nadpłaconej kwoty dochodu 7870, a to oznacza zwrot 1496 zł nadpłaconego podatku.

Na zakończenie: aby uzyskać ulgę, należy gromadzić dokumenty o wydatkach, a następnie składać PIT/O, a w rubryce „wydatki na rehabilitację” wpisać sumę odliczonych kwot.

Właśnie tego typu czynności boją się wykonać starsi i schorowani renciści oraz inne osoby niepełnosprawne. Skutkiem tego jest rezygnacja ze skorzystania z ulgi.

WICEPRZEWODNICZĄCY NACZELNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ
NACZELNEJ IZBY LEKARSKIEJ
DR N. MED. KRZYSZTOF TUSZYŃSKI